
Stalowa

Dzielnice: Praga Północ

Osiedla: Nowa Praga

Atrybuty: Nazwy pochodzące od wyrazów pospolitych Nazwy określające

Rok utworzenia nazwy: 1870

Opis

Na końcu ulicy mieściła się fabryka stali, jedna z najprężniej działających w XIX w. w Polsce i całym Imperium Rosyjskim.

Ciekawostki

Powstała w 1870 jako jedna z głównych ulic Nowej Pragi i droga dojazdowa do stalowni na terenie Konopacczynny. Pierwszy kawałek nazywano Stalowa do Czyszowej, dopiero kiedy przedłużono ulicę, drugą część nazwano Nowostalowa. W 1910 puszczono ulicą linię tramwajową. Nazwę ujednolicono w 1916.

Stan obecny:

Nr 1: Kamienica. Długi czas mieszkał tu Stefan Wiech Wiechecki (1896-1979) - pisarz, publicysta, satyryk, piewca Warszawy (do 1939).

Nr 2: Kamienica. Powstała ok. 1915. W latach 1924-8 mieszkał tu Jerzy Czeszejko, jeden z liderów ruchu komunistycznego, zabity na Łubiance z rozkazu Stalina. W latach 60 XX w. skuto wszystkie dekoracje. Tu na przełomie lat 50-tych i 60-tych mieszkał Stanisław Grochowiak (1934-1976) - poeta, dramaturg, pisarz ("Trismus", "Chłopcy", "Plebania z magnoliami").

Studzienka kanalizacyjna. Przedwojenna z napisem Polska Akcyjna Spółka Telefoniczna.

~ Towarzystwo Akcyjne Warszawskiej Fabryki Stali. Powstała w 1878 jako największy w Rosji producent stali, zatrudniał 1300 robotników. W 1900 zamieniono zakład na warsztaty zbrojeniowe wojska rosyjskiego. Stało tu 13 budynków, w tym 3 wielkie hale.

Nr 8: Kamienica. Przedwojenna w stylu art deco.

Nr 9: Kamienica Ginsburgów. Należała do braci Ginsburg, właścicieli fabryki BRAGE. W podwórzu na ścianie oszklona, skrzynkowa kapliczka z figurką Matki Boskiej.

Nr 11:

Kapliczka. Figura Matki Boskiej w niebieskim płaszczu, umieszczona na cokole.

Nr 13: na pocz. XX w. działała tu jednoklasowa szkoła nr XXXII Kapliczka.

Nr 20\22: Blok mieszkalny. Powstał w latach 50 XX w. Mieścił się tu bar mleczny Stalowa. Od 1993 działa tu Jadalnia, kontynuująca tradycje baru. Właściciele mieli kłopot z otrzymaniem kredytu, bo wszyscy uważali taki pomysł za nierentowny, ale dziś jest to znana knajpka z domowym jedzeniem i przystępnymi cenami.

Nr 33: Kamienica. Powstały w 1911-4 dzięki właścicielowi ziem Władysławowi Pachulskiemu i jego współnikowi Domańskiemu. Kamienice miały otaczać plac targowy. Na niektórych z nich można nadal dostrzec resztki starych, dwujęzycznych napisów

Nr 34: Zespół budowlany Fabryki Mydeł Toaletowych, Perfum i Kosmetyków Florange. W podwórzu wolno stojąca, oszklona kapliczka z figurą Matki Boskiej.

Nr 35: Kamienica. Powstały w 1911-4 dzięki właścicielowi ziem Władysławowi Pachulskiemu i jego współnikowi Domańskiemu. Kamienice miały otaczać plac targowy. Na niektórych z nich można nadal dostrzec resztki starych, dwujęzycznych napisów. W podwórzu na drzewie, niewielka skrzynkowa kapliczka.

Nr 37: Kamienica. Powstały w 1911-4 dzięki właścicielowi ziem Władysławowi Pachulskiemu i jego współnikowi Domańskiemu. Kamienice miały otaczać plac targowy. Na niektórych z nich można nadal dostrzec resztki starych, dwujęzycznych napisów reklamujących sklepy. Zrealizowano tylko część inwestycji, gdyż przeszkodził w tym wybuch I wojny. Przed wojną działał tutaj Bar Pod Wróblem, należący do Wróbla właśnie. Po wojnie bar upaństwowiono pod nazwą Kormoran, który stał się mekką handlarzy z pobliskiego bazaru. Dziś bar nazywa się Pod Karpiem, zachowuje klimat speluny praskiej.

Nr 41: Plac targowy. Za kamienicami mieści się pusty plac po głównym targowisku Nowej Pragi, które działało tu aż do lat 70 XX w. Na środku stały drewniane jatki, obok żydowskie stoiska ze świeżymi rybami. Po wojnie handlowano tu głównie starzyzną, gołębiami, królikami, psami i kanarkami w soboty. W pozostałe dni przede wszystkim warzywami, nabiałem, drobiem i starym żelastwem. Transakcje opijano w Barze Pod Karpiem.

Nr 47: Kamienica. Przedwojenna. Od 1942 do dziś mieści się zakład szklarski Tadeusza Ogonowskiego. Na elewacji nadal są dziury po kulach.

Nr 50: Kamienica. Powstała w 1909.

Nr 57: Oficyna. Pozostałość po przedwojennej kamienicy, która została trafiona w 1944 pociskiem artyleryjskim i większość runęła. Dziś jest tu pusty plac.

Nr 59: kamienica. Na ścianie od strony podwórza malutka skrzynkowa kapliczka z figurą Matki Boskiej.

~ Nr 60: Dworzec kolejki Marecko-Radzymińskiej.

Data nadania nazwy: 1870 rok
